

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๙

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด อันจะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ผู้ร้องได้มีประกาศรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต่อมาได้มีประกาศ

เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๙
เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔
ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ และลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง
ข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ และลงวันที่
๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา
ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี
ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ และลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน
ตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังนี้

กรณีในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมือง จำนวน ๙ โครงการ วงเงิน ๖๘๘,๒๘๐ บาท โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวน
ดังกล่าวทั้งหมดแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องได้
ตรวจสอบแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ตามหนังสือ ที่
ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๕๗๗๖ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ โดยให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนและ
ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมพร้อมทั้งให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องและเหรัญญิกพรรคผู้ถูกร้องมาลงนามในเอกสาร
หลักฐานให้ครบถ้วนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา
ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๑๓๕/๕๗ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน
๒๕๕๗ ชี้แจงต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องพิจารณาแล้วจึงได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๗๓๗ ลงวันที่

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนและเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ อีกครั้ง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๖๔๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวมทั้งสิ้น ๒๐๘,๔๔๘ บาท โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ ชสม. ๔๑/๕๘ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ชี้แจงต่อผู้ร้อง โดยผู้ร้องพิจารณาแล้วจึงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๔๔๘๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแต่อย่างใด

กรณีในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๙ โครงการ วงเงิน ๗๔๗,๔๔๐ บาท โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวทั้งหมดแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องได้ตรวจสอบแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๔๖๓๕ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ โดยให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนและส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ ชสม. ๖๒/๕๗ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ชี้แจงต่อผู้ร้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๔๔ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการส่งคืนเงินสนับสนุนและส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ ชสม. ๐๓๐/๕๘ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ชี้แจงต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่าข้ออ้างดังกล่าวของผู้ถูกร้องไม่อาจรับฟังได้ ผู้ร้องจึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๑๗๓๘ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ ชสม. ๓๑/๕๘ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘

ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติมและชี้แจงต่อผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องพิจารณาแล้ว จึงมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๓๕๑๔ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๘ แจ้งผู้ถูกร้องให้ส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ โดยผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแล้ว แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการแต่อย่างใด

กรณีในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๑๐ โครงการ วงเงิน ๘๖๙,๔๔๐ บาท โดยผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินไปแล้ว ๒ งวด จำนวน ๖๒๑,๗๖๐ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องได้ตรวจสอบแล้ว จึงแจ้งผลการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๒/๘๔๖๗ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ โดยให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนจำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินเพิ่มเติม หากไม่สามารถส่งได้ให้ส่งคืนเงินจำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็มีได้ดำเนินการแต่อย่างใด ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประสานทางโทรศัพท์กับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องหลายครั้งแต่ไม่สามารถติดต่อได้

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ผู้ร้องได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ แต่จากการตรวจสอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินของผู้ถูกร้องแล้ว พบว่าไม่ถูกต้องครบถ้วน และผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน และ/หรือเรียกคืนเงินสนับสนุน รวมทั้งได้ประสานด้วยวาจาหลายครั้ง แม้ผู้ถูกร้องจะมีหนังสือชี้แจงแต่เหตุผลก็มีอาจรับฟังได้ ผู้ถูกร้องยังคงเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามที่ผู้ร้องมีหนังสือแจ้ง จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องมีได้ดำเนินการจัดทำ

รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบ มาตรา ๔๒ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ มาตรา ๘๒

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมือง และส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม แม้ผู้ถูกร้องจะชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถจัดส่งเอกสาร หลักฐานและส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองต่อผู้ร้อง แต่ผู้ร้องชี้แจงเหตุผล และเห็นว่าข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้องยังมีอาจรับฟังได้ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๒๐๘,๔๔๘ บาท และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๒๗,๕๘๓.๙๓ บาท ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ผู้ถูกร้องยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่ส่งคืนเงิน ผู้ร้องจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งคืนเงินสนับสนุนแก่กองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จำนวน ๒๓,๔๓๒.๒๖ บาท และให้ส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้ จ่ายเงินสนับสนุนเพิ่มเติม หากไม่สามารถจัดส่งได้ให้ส่งคืนเงินสนับสนุนอีก จำนวน ๒๒,๘๐๐ บาท ภายในระยะเวลาที่ผู้ร้องกำหนด แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ถูกร้องก็มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงเป็นกรณี que ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้อง

ตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองเป็นการพัฒนาให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง มั่นคง มีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อีกทั้งเพื่อให้พรรคการเมืองมีความเป็นอิสระและปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองของกลุ่มนายทุนที่มุ่งแสวงหาประโยชน์จากพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน พรรคการเมืองจึงได้รับการสนับสนุนในทางการเงินโดยรัฐ ผ่านกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๓ ซึ่งในการดำเนินการจัดการเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจะต้องมีการบริหารจัดการเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และต้องเป็นไปตามหลักความโปร่งใส และตรวจสอบได้ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ซึ่งจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าวข้างต้นของผู้ถูกร้อง แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการบริหารจัดการพรรคการเมืองให้มีความเป็นสถาบันทางการเมืองตามเจตนารมณ์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้อีกต่อไป

กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๙๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหาร

พรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืน บทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้ พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรง ตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงเวลาพรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละ ละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าวอันจะต้อง ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๙๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้า พรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย

หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” ด้วยเหตุที่พรรคผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน และต้องส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในพรรคการเมือง” และวรรคสาม ที่บัญญัติว่า “กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดามติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่ให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้

เมื่อข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้ถูกต้องตามที่ อันเป็นการปล่อยปละละเลย และงดเว้นการกระทำตามที่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ จึงเป็นกรณีที่มีเหตุและพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยั้ง หรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการรายงานดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง
คณะกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง
รายการที่ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ และเรื่อง ตอบรับ
การเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติสามัคคี ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่ง
อยู่ในช่วงเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนา
พรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗
มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่ ให้อยุบพรรคชาติสามัคคี ผู้ถูกร้อง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบ
มาตรา ๘๒ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรค
ผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าว จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือ
เป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้
ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้อยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรค
และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้นมีกำหนดเวลา
ห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้อยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ